

2. คำกริยา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
กระจ่าย	kra- ca:j	กระจ่าย	... ถ้าแลผู้รักษาเมืองเห็นข้อใด กตงใดมิแจ้งก็ให้ชักถามฝ่ายโจท จำเลย ให้กระจ่ายข้อซึ่งกะลาการ พิภาษามีตคมลงให้แจ้งออกทุก ข้อ ... เล่ม 2 หน้า 1006 (พระราช กำหนดเก่า)	ก. ทำให้แพร่ หรือแตกแยก ออกจากกันไป ในที่ต่างๆ, แพร่ หรือแตก แยก ออกจากกันไป ในที่ต่าง; แผ่ซ่าน, งาม ออก, นิยมใช้คู่ กับคำ กระจัด กระจุย เป็น กระจัดกระจ่าย กระจุยกระจ่าย	ꨀꨣꨩꨪ	คมจ่าย	kɔːm- ca:j	ก. กระจ่าย, กระจัดกระจ่าย	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย คงพยางค์ท้าย และเปลี่ยนเสียง พยางค์ต้นจาก kɔːm เป็น kra 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำวิเศษณ์ เป็น	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 60 คำที่ 4 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 120

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									คำนาม	คำที่ 20
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 109 คำที่ 26
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 218

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										คำที่ 50
ก้งวล	kan- won	ก้งวน ก้งวล ท้งวล	... อธิบายว่าเมื่อคู่ความทั้งสอง ค้างมาถึงแล้วอย่าให้พิจารณา บังคับบัญชาข้อคดีโดยริศหยา อาสั่ง ให้มีเมตตาแก่คู่ความทั้ง สองค้างด้วยจิตรอันเสมอ ให้เอา คดีนั้นเป็นกิจพระ <u>ก้งวน</u> แห่งตน ... เล่ม 1 หน้า 159 (พระธรรม สาตร) ... บิดามานดาพี่น้องลูกเมียมีทุกข์ <u>ท้งวล</u> เข้าซื้อด้วยกันหลายคนภู่นี้ ถือสินขายตัวไว้แก่ท่าน มีสาร กรมท้นเป็นค่านับ ช้านานแลได้ ส่งดอกเบี้ยบ้างก็ดี ...	ก. ห่วงใย, มีใจ พะวงอยู่	၁၀၀	ทวิง	the:- wən	น. ความเป็น ห่วง, ความวิตก	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียง the:-wən เป็น kan- won (บางตอน ของกฎหมาย ตราสามดวงใช้ “ท้งวล”) 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 147 คำที่ 28 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 9 คำที่ 4

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 332 (พระไอยการ ภู่นี้)						ไวยากรณ์ จาก คำกริยา เป็น คำนาม	
			... ทวยราษฎร์ทั้งหลายมีทุกข์ กังวลมีอาสนภู่นี้ท่านเจ้าเงินให้ เรียกหาออกมา ...							
			เล่ม 1 หน้า 337 (พระไอยการ ภู่นี้)							
กั๊ด	kàt	กั๊ด	... ผลักท่านให้กะทบหอกดาบมิด พริ้วขวานสิ่ว แหล่นเหลกหลาว เหลกฉมวกกะดักมีบาท เจบก็ดี เอากะสุนยิงท่านก็ดีหอกด้วยเลบ กั๊ดด้วยฟันก็ดีประการเท่านี้ ให้ ไหมเสมอสักคิไม้ ...	ก. เอาฟันกดไว้ โดยแรงเพื่อ ไม่ให้สิ่งที่กดไว้ หลุดไป เช่น กั๊ด ไว้ให้อยู่ กั๊ดไว้ ให้แน่น หรือ เพื่อให้เข้าไปให้ ทะลุ ให้ฉีกขาด	ꨀꨀꨀ	กิตุ	kìt	ก. กั๊ด, จับด้วย ปาก	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ i เป็นสระ a	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 31 คำที่ 12
			เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำติ)						2. ความหมาย กว้างออก หมายถึง	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... สถานหนึ่งคือให้กักขังสุนัข ร้ายทั้งหลายไว้ให้อัดอาหาร หลายวันให้เต็มหยาก แล้วปล่อย ออกให้กัดทิ้งเนื้อหนังกินให้เหลือ แต่ร่างกระดูกเปล่า ...	เป็นคัน เช่น สุนัขกัดเป็นแผล ลิกเข้าไป หนูกัด ผ้าเป็นรู ปาก กันกัดเสียนไม่ มีขึ้นดี, โดย ปริยาย หมายความว่า ทำให้หมดไป สิ้นไป เช่น สนิมกัดเหล็กจน กร่อนกัดสีกัด ผ้าออกให้หมด, ทำให้เปื่อยเป็น แผล เช่น ปูนกัด ปาก; (ปาก) คอย หาเรื่อง เช่น เขา					รวมถึงการทำให้ หมดไป หรือ การทะเลาะ วิวาท	2. พจน านุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี
			เล่ม 1 หน้า 929 (พระไอยการ กระบดศึก)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	เล่ม 1 หน้า 30 คำที่ 7
			... สฟรั่งสพร้อมล้อมตน เข้าก็ครัดรอบอวล ข้างต่ำข้างบน พิกลให้หลุดผุดผาย ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY
			เล่ม 2 หน้า 105 (ลักษณะพิสูท ค่าน้ำ ดูยเพลิง })							เล่ม 1 หน้า 50 คำที่ 19

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				กัณัน ไม่เล็ก, ทะเลาะวิวาท เช่น ๒ คนนี้กัณ กันอยู่เสมอ						4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 208 คำที่ 40
กำหนด	kam- nòt	กำหนด กำหนด	... ที่นี้จะแก้เป็นสาจะคดีมีโดย พระราชบัญญัติอันโบราณราช กระษัตริ์ค่านึงตามคำกิริพระ ธรรมสาคร แล้วตั้งเป็นบทกำหนด ตระทรวงสืบๆ กันมาดังนี้ ... เล่ม 1 หน้า 107 (พระทำนุน) ... คือผู้พิพากษาผิดสำนวน เอาใจ	ก. หมายถึง, ตราไว้	ကဝ်	กนต	kà- nṵ: t	น. ขอด, ปลาย, สุดท้าย	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียงจาก kà-nṵ: t เป็น kam- nòt โดยคง เสียงพยัญชนะ ต้นของพยางค์ แรก k และ	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 33 คำที่ 41 2. MON-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ใส่ทุกหัว ๑ คือถามความใน ภายใน ๗ วัน ๑ คือ กระลาการ เร่งพิจารณาว่ากล่าวให้เสร็จตาม พระราชกำหนด ๑ ... เล่ม 1 หน้า 160 (พระธรรม สาตร) ... ถ้าราษฎรอยู่เรือนใกล้กันหา รั้วกันมิได้ ก็ให้กระลาการพิจารณา กำหนดเอาแต่ที่พ้นจากเรือนออก ไป เปนของเจ้าเรือนเท่าใดก็ให้ เอาแต่เท่านั้นเปนแดน ... เล่ม 1 หน้า 243 (วิวาทคำดี)						พยางค์ท้าย n ไว้ 2. เปลี่ยน แปลง ความหมาย 3. เปลี่ยน แปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์จาก คำกริยาเป็น คำนาม	ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 60 คำที่ 4 3. ADIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 209 คำที่ 8
กินเมือง	kin- mwan	กินเมือง	... ได้ตัวท้าวบำเหน็จเงินลากทอง	ก. ครอบครอง	၁၃၆	จกฺ	cia- den	ก. ครอบครอง,	ใช้ตามความ	1. พจน

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ลาก ได้กินเมืองได้เมียนาง ถ้าได้ ตัวช้างบำเหน็จเงินซึ่งหนึ่งดลัด ทองเสื่อผ้า ...	เมือง				ปกครอง, กินเมือง	หมายภาษามอญ และออกเสียง ตามอักขระวิธี ไทย	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 72 คำที่ 9 ไม่เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์
			เล่ม 1 หน้า 936 (พระไอยการ กระบดศึก)							2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 168 คำที่ 30
			... ฝ่ายพระราชกุมารเกิดด้วย พระอัครมเหสี คือสมเด็จหน่อ พระพุทธเจ้า อันเกิดด้วยแม่ห้าว เมือง เปนพระมหาอุปราช เกิด ด้วยลูกหลวง กินเมืองเอก เกิด ด้วยหลานหลวงกินเมืองโท เกิด ด้วยพระสนมเปนพระเยาวราช ...							
			เล่ม 2 หน้า 178 (กฎหมายเทียร บาล)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ขี่ยาน ไอยการนา ๑๐๐๐๐ ถิน เมืองทั้ง ๔ ฝ่ายมีริมปลีกสองคัน ทานตระวันเบื้อคู้หนึ่ง กันชิงหุ้ม ผ้าแดงคันหนึ่ง ... เล่ม 2 หน้า 179 (กฎหมายเทียร บาล)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 133 คำที่ 23
เก็บ	kèb	เกบ	... เมื่อเป็นผลนั้นบุรุษทั้งสองต่าง คนต่าง <u>เกบ</u> แดง จึงเกิดวิวาทาทา ภากันมายังมะโนสาระอำมาตย์ให้ บังคับคดีนั้น ... เล่ม 1 หน้า 157 (พระธรรม สาตร) ... ภริยาสามีครั้งไกรทพุงเถียง เคียดกัน แลชายไกรทแก้หญิง	ก. เอาไปหรือ เอามาจากที่ เช่น เก็บผ้า เก็บ ผลไม้, เอาเข้าที่ เช่น เอาหนังสือ ไปเก็บ เอาธไป เก็บ, เอาสิ่ง ของ ที่ตกหล่นอยู่ ขึ้นมา เช่น เก็บ ของตก,	ကပ်	เกบ	kèb	ก. หนีบ 2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายถึงเฉพาะ การเก็บด้วยวิธี หนีบเท่านั้น	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ 2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายถึงเฉพาะ การเก็บด้วยวิธี หนีบเท่านั้น	1. พจน านุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 31 คำที่ 39 2. พจน านุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เกบเอาสินเดิม แลทรัพย์สินของลง จากเรือนหนีหญิง ...	รวบรวมไว้ เช่น เก็บคะแนน, เรียกเอา เช่น					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 33 คำที่ 18
			เล่ม 1 หน้า 567 (พระไอยการ ลักษณะ } เมีย }	เก็บค่าเช่า เก็บ ค่าน้ำ, รักษาไว้ เช่น ห้องเก็บ ของ						
			... ให้หญิงนั้นลงเรือนแลหญิงนั้น มิดง แลชายชู้ซึ่งพ่อแม่หญิงมิได้ ยกให้นั้นภาเอาหญิงไป แลมัน เกบเอาทรัพย์สินของไปด้วยชายชู้ นั้น ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 52 คำที่ 22
			เล่ม 1 หน้า 567 (พระไอยการ ลักษณะ } เมีย }							4. A DIC TIONARY

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ศีสะหญิงนั้นลงเพียงตา ให้ทะเวน รอบเรือนที่ฝัฟวอยู่นั้นสามรอบ แล้วให้โหมชาชูเป็นเบี้ย ๑๐ แสน ให้แก่ญาติพี่น้องเผ่าผีผู้ตาย ... เล่ม 1 หน้า 562 (พระไอยการ ลักษณะ ฝัฟว เมีย }	ให้; ทำพิธี รับรองความรู้ เช่น ครูครอบ ศิษย์ (อย่างครู ครอบศิษย์ด้วย หัวโขน)					คลุม ปิด ชัง หมายถึง ถ่าย ทอดความรู้ให้ ซึ่งมาจาก ลักษณะการ ครอบครู	มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 59 คำที่ 27
								3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 68 คำที่ 3		
								4. ADIC TIONARY OF		

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MODERN SPORKEN MON หน้า 210 คำที่ 38
คลา	khla:	คลา	... ในคำอุทิศสัจจา บรรจบด้วยผู้สุภา เปลี่ยนด้วยคำคลา ให้เคลื่อนแลเลื่อนสำนวน กระลาการเข้าความคิดควร แปลงแปรพ่อนพวน ... เล่ม 2 หน้า 105 (ลักษณะพิสุท ค่าน้ำ } ลุยเพลิง }	(กลอน) ก. เเดิน, เคลื่อน, เช่น พาชีชีคล้อง คล้อย ควรคลา. (โลกนิติ); คลาด เช่น อายแก่ราชา คลา ยศแท้. (โลกนิติ)	๓๓	คลา	kla:	ว. ก่อน	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก ก เป็น ค 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก ก่อน เป็นเดิน เคลื่อน 3. ไม่เปลี่ยน	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 36 คำที่ 36 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... แลบัดนี้ผู้ร้ายซึ่งปล้นสดมภ์ เรืบบากชุมขึ้นอีกนั้น เหตุด้วยกรม พระนครบาลเคลื่อน <u>คลา</u> ทำให้อ้าย ผู้ร้ายหนีไปได้บ้าง ...						แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 64 คำที่ 2
			เล่ม 2 หน้า 957 (พระราช กำหนดเกล้า)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 71 คำที่ 4
										4. A DIC TIONARY OF MODERN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										SPORKEN MON หน้า 211 คำที่ 5
คำราม	kham- ra:m	คำราม	... อนึ่งมันปักหน้าเข้าชื่อเจรจารู้ ลูกคำรามกันไซ้ทักท้วงพยานว่า จะฟ้องเอาพยาน ... เล่ม 1 หน้า 289 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง) ... ผู้มีคดีทั้งสองนำกระลาการไป เผชิญพยาน } โจท จำเลย } กรร ไซ้ทักท้วงลูกคำรามพยานว่า จะหาความพยานจะให้ต้อง จำจงปรับไหมขับเขียน โขยดี	ก. ทำเสียงขู่ เช่น เสือคำราม	ก๊อ	กร็อม	ka- ra:m	ว. ดุ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียงพยางค์ ต้นจาก k เป็น kh และออก เสียงเหมือนมี ม สะกด 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก ดุ เป็นการดูด้วย วิธีทำเสียงขู่	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 36 คำที่ 6 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ริบราชบาท ... เล่ม 1 หน้า 291 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง) ... ผู้อ้างพยานนั้นมันเท็จแล้ว ความจะแพ้แก่ท่านแลมันกันโงก คุกคามการร่ำดำทับพยาน เมื่อ กระลาการไปเพชฌุณนั้นมันว่าต่อ หน้ากระลาการ ... เล่ม 1 หน้า 632 (พระไอยการ ลักษณะภญาณ)						3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำวิเศษณ์เป็น คำกริยา	เล่ม 1 หน้า 69 คำที่ 12 3. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 210 คำที่ 56
จบ	còb	จบ	... แดกองเพลิงหน้าบ้านหลัง บ้าน แลให้พลัดเปลี่ยนกันนั่ง ขามกระเวนบันจบกัน พิทักษ์ รักษาป้องกันซึ่งอายผู้ร้าย	ก. ต่อกัน, พบ กัน, เช่น จับปลาย เชือก ๒ เส้นมา จบกัน	๑๐	จป	cwəːb	ก. บรรจบกัน, เชื่อมกัน, ต่อกัน	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยนตัว สะกดจาก ป	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			จะมาทำร้ายชะบ้านนั้น ...						เป็น บ	สยาม หน้า 75
			เล่ม 2 หน้า 962 (พระราช กำหนดเก่า)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย	คำที่ 1
			... ให้ไปกระเวนตามเค้าด่าน ชั้นนอกตามอำเภอเมืองนั้น ให้ บันจบถึงกันกับอำเภอเมืองอื่น ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี
			เล่ม 2 หน้า 963 (พระราช กำหนดเก่า)							เล่ม 1 หน้า 164 คำที่ 17
			... อนึ่งให้ขุนหมื่นชาวด่านคุม ไพร่สมควรศัพไปด้วยเครื่อง สาตราวุธ ผลัดกันอยู่รักษาด่านแล ไปกระเวนด่านถึงแดนต่อแดน บันจบกันทางบกทางเรือทุกตำบล							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			จงทุกเดือนอย่าให้ขาด ...							เล่ม 1 หน้า 137 คำที่ 6
			เล่ม 2 หน้า 983 (พระราช กำหนดเก่า)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 224 คำที่ 47
จม	com	จม	... รายฎรปะไยหาการจ่มเหงกัน ให้ข้ามแม่น้ำไป แลผู้นั้นกลัวจ่า ข้ามไปจรเข้ขบตายก็ดี จมน้ำตาย ก็ดี ท่านให้ใช้ไพร่ท่านคนหนึ่ง เป็น ๒ คน ...	ก. หายลงไป หรืออยู่ได้ฉิวพื้น เช่น จมน้ำ จม ดิน โดยปริยาย หมายความว่า	ꨀꨣꨩꨳꨩ	โถม	cho : m	ก. สิ้นสุด, จบลง, สูญเสีย	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียง พยัญชนะต้น จาก ch เป็น c	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 508 (พระอัยการ เบตเสร็จ)	เข้าลึก เช่น จม มีด จมเขี้ยว, หมกตัวหรือฝัง					สระ ๐ : เป็น ๐	หน้า 83 คำที่ 41
			... เอาลูกอีเกิดใส่เก้าอี้ไปตั้งไว้ ลูกอีเกิด <u>จม</u> น้ำตาย แลอีเกิดให้ ตระลาการพิจารณา แลอำแดงอุ่น สารภาพว่าเอาลูกอีเกิดไปตั้ง ไว้บนบนสพาน แล้วไปงมกึ่งครั้น กลับมาจึงเห็นลูกอีเกิดซึ่งใส่เก้าอี้ นั้นตก <u>จม</u> น้ำอยู่ ...	ตัวอยู่ เช่น จมอยู่ ในห้องหนังสือ จมเลือด, ถอน ทุนไม่ขึ้น เช่น ทุนจม, ขุดตัวลง เช่น สะบักจม; เรียกกลดลายที่ ไม่เด่นว่า ลาย					2. เปลี่ยนแปลง ความหมาย แต่มี เค้าความหมาย เดิม	2. MON- ENGLISH DIC TIONARY
			เล่ม 2 หน้า 1075 (พระไอยการ พรมศักดิ์)	จม					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	เล่ม 1 หน้า 144 คำที่ 13
จงจำ	co:ŋ- cam	จงจำ	... ถ้าผู้ไปรับรองทุกชนนั้นอ้างศักดิ์ สำหว่าไปซื้อชักเอาไพร่พลเมืองผู้ ต้องคดี แลหมี่ต้องคดีมาจำจองดี โบยโดยพลการข่มเหงก็ดี ท่านให้	ก. ใส่ตรวนหรือ เครื่องพันธนาการ ขังไว้ในคุกใน ตะรางเป็นต้น,	အိဂ္ဂဇ်	จามคฺจ	ca:m- ki- a:ŋ	ก. จงจำ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เน้นที่พยางค์ต้น จาม ออกเสียง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ผู้ต้องจองจำดีค่าตุคคร้านัน เจ้ามา ร้องทุกขณะเมืองหลวง ...	จำจองก็ว่า					สันลงเป็น จำ มักใช้ซ้อนกับ จอง เป็น จองจำ หรือ จำจอง	สยาม หน้า 75 คำที่ 41
			เล่ม 2 หน้า 410 (พระอาการ อาชาหลวง)							2. พจนา นุกรม
			... แลเนื้อความในฟ้องนั้นว่ามีผู้ บังอาจเอาเครื่องสาตราอาวุธไป ฟันแทงกันก็ดี แลข่มเหงมิดผูกแ ทุบถองจองจำดีค่าริบอาทรรพ์ ...						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย	ฉบับ มอญ
			เล่ม 2 หน้า 971 (พระราช กำหนดเก่า)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 169 คำที่ 29
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										เล่ม 1 หน้า 141 คำที่ 24 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 225 คำที่ 37
จา	ca:	จา	... พระเกษมหาพิจารณาตาม คำให้การนายบุญสีไม่ พระเกษม พูดจาแพะโลมอำแดงป้อมแล พิจารณาไม่เป็น	ก. พูด, กล่าว	ကျာ	กยา	kja:	ก. พูดคุย	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก k-j	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เข้าด้วยอำแดงป้อม ...						เป็น c	หน้า 34 คำที่ 50
			เล่ม 1 หน้า 105 (พระทำนูน)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย	2. พจนานุกรม
			... อนึ่งถ้าความอยู่กรรมใน กระลาการคอยระวังอย่าให้ผู้ใด ไปมาหาสู่พูดจากันได้ แลลูก ความข้างหนึ่งหนีออกไปนอก กรรม ท่านให้อำมันผู้หนีออก ไปจากกรรมนั้นเปนแพ ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ฉบับ มอญ ลพบุรี
			เล่ม 2 หน้า 99 (ลักษณะพิสูท คำน้ำ ลุยเพลิง })							เล่ม 1 หน้า 54 คำที่ 14
			... แต่ทอถึงประตู่เสดะเคราะห์							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			มาถึงขึ้นตลาดขอดไยการจา ปรัม แต่ประตูพระวิมเณศวรถึง พุทธาวาศไยการองครักษ์ธนู ...							หน้า 64 คำที่ 12
			เล่ม 2 หน้า 180 (กฎหมายเทียร บาล)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 210 คำที่ 4
จำ	cam	จำ	... มัดผูกตบถองตีคำจำใส่ตรวน ข้าใส่ถักถ้างเอาเชือกเอาผ้าเอา เถาวัลเอาหนังมัดผูกใส่ปลอกผูก เท้าผูกมือลงเอาเงินทองก็ได้ใช้ ตราพระราชสีห์ไปให้กรมการ แลแขวงส่งมาพิจารณา ...	ก. ลงโทษด้วย วิธีเอาโซ่ตรวน ล่ามไว้ เช่น จำ โซ่ จำตรวน, ลงโทษด้วยวิธี ขัง เช่น จำคุก	จำ	จาม	ca : m	ก. ล่าม, ขัง, จำ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ใช้สระเสียงสั้น a แทนสระ a :	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 75

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 112 (พระทำนูน)						2. ไม่เปลี่ยน แปลความหมาย	คำที่ 41
			...ลูกไม้ใบไม้ทั้งกิ่งกะลาเชือก เถาวัลหวายฟาดตีทั้งซัดท่านก็ดี แล <u>เจ้า</u> ท่านให้ตายด้วยชื่อคาไซร์ ตรวนก็ดี ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	2. พจนานุกรมฉบับมอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 169 คำที่ 29
			เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำดี)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 141
			... ถ้ายึดด้วยไม้เจบปวคมิได้ถึง ษาหัด ให้ปอกเลบมือเสียทั้ง ๑๐ นิ้วแล้วให้จำไว้ ๖ เดือน เอาขึ้นขา หย่างประจาน ๑ วันแล้วให้ทวน ด้วยลวดหนัง ๑๐ ที่ ถ้ายึดด้วยมือ มิได้ถึงษาหัด ให้ปอกเลบเสีย ๕ นิ้วจำไว้ ๑ เดือน ...							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 1 หน้า 240 (วิวาทคำดี)										คำที่ 24
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 225 คำที่ 37
จำจง	cam - cɔːŋ	จำจง	... อนึ่งมีพระธรรมนูนไว้ว่า ถ้า หาอาษาแก่กันว่ามีได้มีโทษ บาดหมายทำข่มเหงเกาะกุมขี้ชัก ผลักไสเอาท่านมามีคผูกทุดองดี คำจำจงไส่ตรวนชื่อคาไส่กล้งไว้ โดยพะละการเอง ...	ก. ไส่ตรวนหรือ เครื่องพันนาการ ขึงไว้ในคุกใน ตระวางเป็นต้น, จงจำ ก็ว่า	အိဉ်	จามคิง	ca:m- ki- aːŋ	ก. จองจำ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เน้นที่พยางค์ต้น ca:m ออก เสียงสั้นลงเป็น cam คือออก เสียง aː เป็น a	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 75 คำที่ 41

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 108 (พระทำนูน)						มักใช้ซ้อนกับคำ	2. พจนานุกรมฉบับ
			... มันกันโขกขู่รู้คูกำรามพญาน						ว่าจงเป็นจำจง	ฉบับ
			ว่าจะหาความพญานจะให้ต้องจำ						หรือจงจำ	มอญ
			จงปรับไหมจับเขียนโบยตี						2. ไม่เปลี่ยน	ลพบุรี
			ริบราชบาตร ...						แปลงความหมาย	เล่ม 1
										หน้า 169
			เล่ม 1 หน้า 291 (พระไอยการ						3. ไม่เปลี่ยน	คำที่ 29
			ลักษณะรับฟ้อง)						แปลงหน้าที่ทาง	
			... ถ้าเจ้าหนี้มีบอกแก่นาย						ไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY
			บ้าน } เมือง }							เล่ม 1
			ผู้ถือหนี้มาจำของเอาเองนั้น ท่าน							หน้า 141
			ว่าเลมิดความเมืองท่าน ให้ใหม่							คำที่ 24
			โดยตีค่าจำจง ...							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 336 (พระไอยการ ภู่นี้)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 225 คำที่ 37
จุด	cùt	จุด	... ไม้หาบไม้กวาดเชิงโลงไม้ทั้ง นาก็ดี แลจุดเพลิงไหม้ที่นาต้นเข้า เสียก็ดี ... เล่ม 1 หน้า 110 (พระทำนูน) ... วิวาทกันจับเอาไฟจุดน้ำร้อน รดสาดท่านก็ดี เอาทองคำเงิน ทองแดงสำริด ทองเหลือง	ก. ทำเครื่อง หมายเช่นนั้น เช่น เอาปลาย ดินสอดจุดไว้; ทำ ให้ไฟติด เช่น จุดบุหรี จุดไฟ	ဝတ်	จตุ	cùt	ก. ไล่, บรรจุ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ 2. ความหมาย แคบเข้า คือ หมายถึงบรรจุ หรือไล่ไฟ และ การไล่เครื่อง หมายเท่านั้น	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 76 คำที่ 38 2. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ทองขาวสังกะสีดีบุก ...						3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 171 คำที่ 30
			... ผู้เป็นเจ้านายให้ให้ทำการสิ่ง ใดสิ่งหนึ่งกระทำแล้วก็ดี ไปมิได้ ทันกระทำแล้วก็ดี แลมีคนร้ายคบ กันไปจุดเผาเสียก็ดี ลักเอาไปก็ดี ท่านรู้ด้วยประการใดให้ลงโทษ ผู้ทำร้ายของหลวงนั้น ๓ สถาน ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 146 คำที่ 8
			เล่ม 2 หน้า 401 (พระอาชการ อาชาหลวง)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										4. A DIC TIONAR Y OF MODERN SPORKEN MON หน้า 225 คำที่ 50
ชนะ	chá- ná	ชนะ ชนะ ชนะ ชนะ ชนะ	... ฟังชุดหนังซึ่งหลักคือสุจริต ธรรม อันมีลักษณะอาชญาปกัว บาป แล้วฟังได้ไปตามธรรมสาคร ราชสาคร อย่างกลับซึ่งคดีอันแพ้ ให้ชนะ กลับคดีชนะให้แพ้ด้วย อำนาจแห่งโมหะคือความหลง ... เล่ม 1 หน้า 202 (หลักอินทภาษ)	ก. ทำให้อีกฝ่าย หนึ่งพ่ายแพ้	၁၄း	ชนะ	CE - ne:h	ก. ชนะ	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลลงความหมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 86 คำที่ 19 2. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ผู้เดียวตั้งใหม่ผู้แผ่นดินตาม บทพระไอยการ แล้วให้ใช้ทุน คำริชชาผู้ชนะจนเต็ม แลคู่ความ เดิมนั้นให้ส่งให้กระลาการใหม่ พิจารณา ...							นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 193 คำที่ 31
			เล่ม 1 หน้า 418 (พระอัยการ ลักษระอุธร)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 157 คำที่ 21
			... ถ้าอ้างร่วมกันชื่อสมพะญาณ สมคำผู้ใดเป็นชนะแก่ความ ถ้า พิรุทใช้ชื่ออะสมพญาณหมีเป็น ชนะแก่ความ ...							
			เล่ม 1 หน้า 626 (พระไอยการ ลักษณภญาณ)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ถ้าแพ้พิสูติให้ไหมเสมอโจร ถ้าชนะแก้พิสูติให้เสียแต่สินอัน ซื่อนั้นให้เจ้าของ เพราะหา ค่านับหมิได้ ...							4. A DIC TIONAR Y OF MODERN SPORKEN MON หน้า 228 คำที่ 3
ชัก	cháak	ชัก	... ถ้าหาอาษาแก่กันว่า มิได้มี โจนฎบาดหมายทำข่มเหงเกาะกุม ข้อชักผลักไสเอาท่านมามัดผูกทุบ ตองตีดำจำจงไล่ตรวนข้อคาใส่ กลังไว้โดยพะละการเอง ...	ก. ดึงสายเชือก เป็นคันที่ผูกอยู่ กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้สิ่งนั้น เคลื่อนไหวไป ตามต้องการ เช่น ชักว่าว ชัก รอก; ดึง, ดึง ออกมา, ดึงขึ้น,	ဆာ်	ฉก	cháak	ก. ชัก, เจ้น เช่น เจ้นเรือ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ 2. ความหมาย กว้างออกใช้เรียก อาการ หรือ สิ่งของที่มีลักษณะ การใช้ด้วยวิธีดึง	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 87 คำที่ 19 2. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เชื่อว่าขบปลงติดพันกันเป็นคำแต่ คำแสนลงมาอยู่แก่กันแล ผู้เจ้าหนี นั้นทวงถามมิให้ เจ้าหนีซื้อชกเอา สิ่งใดๆ ก็ดีจะว่าแก่เจ้าหนีนั้นมิได้ ...	เช่น ชักดาบออก จากฝัก ชัก ลิ้นชักโต๊ะ; ดึง เอามา เช่น ชัก ผ้าป่า ชักผ้า บังสุกุล; ดึงออก แล้วค้นเข้า เช่น ชักสูบ ชักเข้าชัก ออก; นำ เช่น ชักน้ำเข้าลึก ชัก ศึกเข้าบ้าน; เอา ออก, หักออก, เช่น ชัก คำอาหาร ชักคำ นายหน้า; ขยาย แนวให้ชิดออก เช่น ชักปีกกา					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	นุ กรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 192 คำที่ 3 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 156 คำที่ 12 4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ชักกำแพง; สี เช่น ชักชอ; กระดุก เช่น ชัก จ้องหนอง						TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 227 คำที่ 45
ชำระ	cham- ná	ชำระ ชำระ	... จึงยกกองทัพออกไปปราบ ข้าศึกมีไชยชนะแล้ว ทะแกล้ว ทหารไปโดยเสด็จ ได้ชาว กรุงเทพมหานครเข้ามา ... เล่ม 1 หน้า 878 (พระไอยการ ทนาย) ... นายกองนายทัพบัได้ออกไปได้ รบ แลมีไชยชนะแก่ข้าศึก แลให้	ก. ชนะ, ทำให้ เขาพ่ายแพ้. (แปลมาจาก ชนะ)	๑๕๖	ชนะ	CE : - NE :	ก. ชนะ	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยออกเสียง ช เป็น ชำ ใน พยางค์ต้น 2. ไม่เปลี่ยน แปลลงความหมาย 3. ไม่เปลี่ยน	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 86 คำที่ 19 2. พจนานุกรม นุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ขุกระบัดทับกฎหมายมาได้รางวัลเจ็ดทอง ...						แปลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 193 คำที่ 31
			เล่ม 1 หน้า 936 (พระไอยการ กระบดศึก)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 157 คำที่ 21
			... ลักษณะบำเหนคนั้นมี ๕ ประการคือผู้ใดไปการณรงค์ สงคราม ได้รับกันฆ่าศึกได้ชน ช้างมีไชยชนะแก่ศัตรู ก็เป็นบำเหนคประการ ๑ ...							4. A DIC TIONARY
			เล่ม 2 หน้า 417 (พระอาัยการ อาชาหลวง)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										OF MODERN SPORKEN MON หน้า 228 คำที่ 3
เช็ด	ché-t	เชด	... ยกขึ้นหย่อนลงกระทำให้ เนื้อเป้นกองเป้นลอมแล้วพับห่อ เนื้อหนึ่งกับทั้งกระดูกนั้นทอด วางไว้ ทำดั่งตั้งอันทำด้วยฟางซึ่ง วางไว้ <u>เช็ด</u> เท่า ... เล่ม 1 หน้า 929 (พระไอยการ กระบดศึก)	ก. ทำให้แห้ง หรือให้สะอาด โดยใช้สิ่งใดสิ่ง หนึ่งมีผ้าหรือ กระดาษเป็นคัน เช่น เช็ดน้ำตา เช็ดพื้น เช็ดถ้วย ชาม, โคนถากๆ เช่น โคนหมัด เช็ดหน้าไป	ဂဇိတ်	คหิ.ตุ	kɛː- cə̀t	ก. เช็ดชำระ, ลบ ออก	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เน้นที่พยางค์ ท้าย จาก cə̀t เป็น chét c เป็น ch 2. ความหมาย กว้างออก หมายความ รวมถึงลักษณะ	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 54 คำที่ 13 2. พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									คล้ายการเซ็ด	มอญ
									เซ็ดหน้า หมายถึง	ลพบุรี
									โดนหมัด เป็น	เล่ม 1
									ต้น	หน้า 201
										คำที่ 31
									3. ไม่เปลี่ยน	
									แปลงหน้าที่	3. MON-
									ทางไวยากรณ์	ENGLISH
										DIC
										TIONARY
										เล่ม 1
										หน้า 165
										คำที่ 18
										4. ADIC
										TIONARY
										OF

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MODERN SPORKEN MON หน้า 229 คำที่ 16
เด็ด	dèt	เด็ด	... แลคำสักขีพยานขึ้นชี้แก่ ผู้พิพากษาฯ เหนว่าจะ <u>เด็ด</u> สำนวน ขาดยังมีได้ ... เล่ม 1 หน้า 206 (หลักอินทภาษ)	ก. ทำให้ขาด ด้วยเล็บหรือนิ้ว เช่น เด็ดดอกไม้.	ꨀꨣꨳ	เขต	dɔ̀: t	ก. เด็ด	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยนจาก ท (ในภาษา มอญออกเสียง เป็น ค) เป็น ด ได้ รูปเขียนในภาษา ไทยที่ปรากฏใน กฎหมายตรา สามดวงเป็น เด็ด ปัจจุบันใช้ เด็ด	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 103 คำที่ 23 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... คดีใดหมีเป็นความมหันตโทษ ประชากรราษฎรยอมมิว่ากันสมัก เข้าถ้าวายสัตยานุสัดเฉพาะพระ ศรีรัตนไตรในอารามแลสถานที่ ใดๆ ก็ดีมีผู้รู้เห็นสักขีพยานคน หนึ่งสองคนก็ดี ท่านว่า <u>เด็ด</u> ขาดกันความนั้นเป็นสูญ ...						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ มักใช้ในเชิง เปรียบ เทียบ เช่น เด็ดสำนวนให้ ขาด หมายถึง การตัดสินใจ สำนวนคดีให้ เด็ดขาด	ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 220 คำที่ 31 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 177 คำที่ 4 4. A DIC TIONARY OF MODERN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										SPORKE NMON หน้า 230 คำที่ 43
ตก	tòk	ตก	... อยู่มาวันหนึ่งบังเกิดลมพายุ ห่าฝนใหญ่ตกลงมาแลเทวบุตร เทวธิดากินราภินรีทั้งหลาย ต่าง คนปลาสนาการหนีไปสิ้น ... เล่ม 1 หน้า 157 (พระธรรมสาคร) ... ผู้ใดคบดีเข้าไทถูกเมียตน มัน เล่นหนีไปขึ้นบนเรือนท่านแล เลื้อยตกลงที่เรือนท่าน ให้ผู้คบดี นั้นพลีเรือนท่านให้มันมพระสงฆ์ ๗ รูปสวดมนต์ชดน้ำแด่บัดพลีฯ เรือนท่าน ...	ก. กิริยาที่ตกลง สู่ระดับต่ำใน อาการอย่างพลัด ลงหล่นลง เช่น ตกบันได ตกต้นไม้ ตาล เครื่องบิน ตก; ไหลลง, หยดลงมา, เช่น น้ำตก ฝนตก เหงื่อตก; ลดลง เช่น ฝีมือตก มือ ตก เสียงตก; เพาะข้าวลงใน	တဝ်	โตกุ	tò:k	ก. คำนำณ, กะเน	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ออกเสียงสระ ๐ แทน สระ ๐ : และรูปเขียนใช้ สระ โ-ะ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 118 คำที่ 28
									2. เปลี่ยนแปลง ความหมาย	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ
									3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่	ลพบุรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 237 (วิวาทคำดี)	ตากล้า เรียกว่า ตกกล้า; เอาเบ็ด เกี่ยวเหยื่อหย่อน ลงไปให้ปลา หรือกึ่งกินแล้ว วัดหรือสาว ขึ้นมา เช่น ตก ปลา ตกกุ้ง; ข้าง เข้า เช่น ตกเขิน ตกคำ ตกฤดู หนาว; เรียกสี่ที่ ละลายออกหรือ จางไปในเวลา ซักหรือถูกแดด เป็นต้นว่าสีตก; ได้, ถึง, เช่น ตก ทุกข์ ตกกระกำ					ทางไวยากรณ์	เล่ม 1 หน้า 252 คำที่ 10 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 197 คำที่ 17 4. A DIC TIONARY OF MODERN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
				ลำบาก; มาถึง เช่น คำสั่งยังไม่ ตก ของที่สั่งตก มาแล้ว; ขาด หายไป เช่น เขียนหนังสือ ตก; เขียนคำที่ ขาดเติมลง เช่น ตกหนังสือ; ไม่ได้ขึ้น ยานพาหนะ เพราะไปไม่ทัน หรือไม่มีคำ โดยสาร เช่น ตก รถ ตกเรือ; เอา เงินหรือสิ่งของ ให้ไปก่อนแล้ว						SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 39

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				คิดเอาเป็นผล ภายหลังตามแต่ จะตกลงกัน เช่น ตกข้าว คือ เอา เงินให้ไปก่อน แล้วคิดเอาข้าวที่ หลัง; โดย ปริยาย หมายความว่า ลดลงต่ำ เป็น อาการแสดงว่า กลัว ขอมแพ้ หรือหมดกำลังใจ เป็นต้น เช่น คอ ตก หัวตก หาง ตก.						
ต้ม	to^m	ต้ม	... อนึ่งถ้าคบกันกินเล่าใน	ก. กิริยาที่เอา	๑๐๖๖	โตม	to:m	ก. ต้ม, หุง	1. ใช้ตามเสียง	1. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			พระราชวัง ให้ดื่มเล่าให้ร้อน ตรอกปากแล้วให้จำไว้ ...	ของเหลวเช่นน้ำ ใส่ภาชนะแล้ว ทำให้ร้อนให้ เดือดหรือให้สุก เช่น ดม่น้ำ ดม ข้าว ดมมัน; ทำ ให้สะอาดและ สุกปลั่ง เช่น ดม ผ้า ดมทอง ดม เงิน					และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ใช้สระเสียงสั้น คือสระ ๐ แทน สระ ๐ : ซึ่งเป็น สระเสียงยาว และรูปเขียนใช้ สระ โ-ะ ลดรูป	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 118 คำที่ 37 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ฉบับ ฉบับ 1 หน้า 252 คำที่ 17
			เล่ม 2 หน้า 187 (กฎหมายเทียร บาล) ... สังขพลเปาเตร ๒๐ ฆ้องไซ ขุนอินทขุนจันตม่น้ำร้อน มหาเทพมahamanตริตั้งรักษากำ หญไทยราชภักดีเบิกหมอผีหลวง ...						2. ไม่เปลี่ยน แปลง ความหมาย	
			เล่ม 2 หน้า 204 (กฎหมายเทียร บาล)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 197 คำที่ 26
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 45
ตัก	tàk	ตัก		ก. เอาภาชนะ	တုက်	ตูก	tə̀k	ก. ตัก, จ้วง (น้ำ)	1. ใช้ตามเสียง	1. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ซ้อนทอง <u>ตัก</u> บังคน หนัก + แม่น้ำเอก ๓ แม่น้ำโท ๗ แม่น้ำ ตรี ๕ ...	ซ้อนสิ่งของขึ้น จากที่เคยมี เช่น ตักน้ำ ตักแกง ตักดิน					และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ออกเสียง a เป็น ตัก	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 117
			เล่ม 2 หน้า 204 (กฎหมายเทียร บาล)						2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย	คำที่ 24 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 248 คำที่ 16
			... <u>ขัน</u> ตักน้ำล้างดาบใบหนึ่งคำ + ๒ ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	
			เล่ม 2 หน้า 999 (พระราช กำหนด)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 195 คำที่ 11
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 21
ตัด	tàt	ตัด	... ให้จ้ายเอากะทงความนั้นขึ้น	ก. ทำให้ขาด	တဝ်	ตตุ	tɔ̀: t	ก. ลิด, ราน,	1. ใช้ตามรูป	1. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			วินิจฉัย แลข้อความอันใดเป็นแต่ ใบกึ่งก้านกาฬภาษาฯ ให้พิ ภาษารัษะตรอนเสียให้ย่อยยับ ...	ด้วยของมีคม เช่น ตัดกระดาษ ตัดผ้า; ทอน เช่น ตัดเงินเดือน, ถัด เช่น เดินตัดทาง; ตัดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เป็นสิ่ง				เอาออก	เขียนภาษามอญ	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 114 คำที่ 48
			เล่ม 1 หน้า 206 (หลักอินทภาษ) ... ให้เมียร ๓ ขกทเวนบก ๓ วัน ทเวนเรือ ๓ วันตัดนิ้วมือเสียให้ สิ้นนิ้วทั้ง ๒ ข้างให้ทำแผลอมัน เสีย ...	สำเร็จรูป เช่น ตัดเสื้อ ตัด รองเท้า; โดย ปริยายหมายถึง ลักษณะที่					2. ไม่เปลี่ยน แปลง ความ หมาย	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 231 คำที่ 23
			เล่ม 1 หน้า 240 (วิวาทคำติ) ... เมื่อได้โจรให้เสียบโจรนั้นไว้ ในที่นั้น ถ้ามีผู้รู้เห็นด้วยโจรให้ ตัดดินสือมือผู้สมแลผู้รู้เห็นนั้น	คล้ายคลึง เช่นนั้น เช่น ตัด ญาติ ตัดกิเลส					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เสียด้วย ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 180 คำที่ 5
			เล่ม 1 หน้า 722 (พระไอยการ ลักษณะโจร)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 232 คำที่ 5

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										คำไทยแท้ ใช้“สิน หรือสิน” เช่น ใน กฎหมาย ตราสาม ดวง ลักษณะโดย การถือ“... ให้สินมือ สินดิน...” (ธวัช ปูลโน ทก, 2545: 9)
ดี	ti:	ดี	... ถ้าหาอาชาแก่กันว่า มิได้มี โณนฏบาคหมายทำข่มเปงเกาะกุม	ก. เอามือหรือไม่ เป็นดินฟาดหรือ	ទិ	ทิ	ti	ก. ชน, ขวิด, ดัน	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ข้อชักผลักไสเอาท่านม้ามัดผูก ทองดีคำจ้องไส้ตรวนข้อคาไส้ กลิ้งไว้โดยพะละการเอง ...	เช่นลงไป เช่น ดี เด็ก ดีคาบ, ตบ เบาๆ เช่น นอน ดีพุง; บุกให้					ออกเสียง i : แทน i	ฉบับ มอญ- สยาม
			เล่ม 1 หน้า 108 (พระทำนูน)	เข้ารูป เช่น ดีขัน ดีบาตร; แผ่ให้					2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย	หน้า 140 คำที่ 6
			... ๑๐ คนตีคนเดียวบาทเจบกี้ดี คนเดียวตี ๑๐ คนบาทเจบกี้ดี ไซ้ มันจดีแต่ที่เดียวหามิได้มันยอมตี คนละที ให้ไหมมันผู้เดียวให้แก่ เขางทุกคนโดยยศถาศักดิ์ ๑๐ คนตีมันคนเดียวมีบาทเจบนั่น ท่านให้ไหม ๑๐ คนให้แก่มันผู้ เดียว ...	แบน เช่น ดีทอง; ทำให้ เกิดเสียง เช่น ดี ระฆัง; กด, ประทับ, เช่น ตีพิมพ์ ตีตรา; ทำให้เข้ากัน เช่น ดีเกลียว เชือก ดีไ้;					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 305 คำที่ 14
			เล่ม 1 หน้า 234 (วิวาทคำดี)	กำหนด เช่น ดี ราคา; ทิ้งให้เห็น						3. MON- ENGLISH

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... มันกัน ไซกขู้รู้การมพญาณว่า จะหาความพญาณจะให้ต้องจำ จงปรับไหมขับเจียน โขยดี ริบราชบาตร ...	เช่น ดีไฟ; ชัก ว่าให้ไปใน ทิศทางที่คน ต้องการ เช่น ดี ว่าไปทางซ้าย						DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 239 คำที่ 11
			เล่ม 1 หน้า 291 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	ดีว่าวหนี ดีว่าว แยกกัน.						4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 242 คำที่ 50
แตก	tɛ̀ : k	แตก	... ถ้ามัน ๑๐ คนตีมันคนเดียว <u>แตก</u> ข้าบาทเจบหลายแห่ง ให้ไหมมัน ผู้บันดานโกธรเป็นต้นเหตุ <u>นั้น</u> ไว้	ก. แยกออกจาก ส่วนรวม เช่น แก้วแตก ชาม	ဒကး	ทกะ	tɛ̀ : kàh	ก. แตก	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เน้นเสียงที่	1. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			แห่งแตกแลบาทเจบทั้งนั้นให้ ใหม่รายตัวผู้ตี ...	แตก, ทำให้แยก ออกจาก ส่วนรวม เช่น แตกสามัคคี แตกหมู่คณะ; คุมหรือควบคุม ไว้ไม่อยู่ เช่น แตกฝูง ไพธาคู แตก ใจแตก ตบะแตก; ปะทุ เช่น ถ่านแตก; ผลิ เช่น แตกกิ่ง ก้าน แตกใบ อ่อน แตกหน่อ; ไหลออกมาเอง เช่น เหยื่อแตก เขี้ยวแตก ขี้แตก;					พยางค์คัน ใจ พยัญชนะต้น ของพยางค์ท้าย เป็นตัวสะกด	มอญ- สยาม หน้า 134 คำที่ 22
			เล่ม 1 หน้า 234 (วิวาทคำดี)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย	2. MON- ENGLISH
			... ถ้าที่แจ้งเปนแผลเสียโฉมให้ ใหม่ทวิจุน ถ้าบาดเจบแตกที่ลับ มิได้เปนที่แจ้งเสียโฉมให้ใหม่แต่ ลาหนึ่ง ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 227 คำที่ 2
			เล่ม 1 หน้า 240 (วิวาทคำดี)							3. A DIC TIONARY OF
			... ครั้นราชสดุด์แตกฉานพ่ายแพ้ แล้วไซ้ ให้ติดตามเอานายกอง นายทับแลพลจงได้ ...							
			เล่ม 1 หน้า 935 (พระไอยการ กระบดศึก)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				มีรอยแยก, แยก ออกเป็นรอย, เช่น กำแพงแตก หน้าขนมแตก; เรียกผู้อ่าน หนังสือออก คล่องว่า อ่าน หนังสือแตก, เรียกเสียงห้าว เมื่อเริ่มเป็นหนุ่ม ว่า เสียงแตก, เรียกอาการที่พูด จนสับสนหรือ ตะโกนดังจน สุดเสียงว่า พูดจน คอแตก ตะโกน จนคอแตก						MODERN SPORKEN MON หน้า 239 คำที่ 58

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ถวาย	thà- wă : j	ถวาย	... กลับมาภามะโนสารดาบศผู้ น้องชายไปยังสำนักนิสมเด็จ พระเจ้ามหาสมมุตราช ถวาย คัมภีร์ เกทางคปรกรเลอาคม เวท ... เล่ม 1 หน้า 157 (พระธรรมสาตร) ... จึ่งขอกรกราบถวายบังคมรับ เอาซึ่งทေးโอวาท ด้วยสุจริตกักดี ปฏิบัติสมเด็จอำรินทรเสด็จ นิวัต ยังทေးนิเวศไพชยนต์ทิพย พิमानสถาน ... เล่ม 1 หน้า 207 (หลักอินทพาย) ... คดีใดหมีเป็นความมหันตโทษ	ก. ให้, มอบให้, เช่น ถวายของ (ให้แก่พระสงฆ์ หรือเจ้านาย); ให้ดู, ให้ชม, เช่น ไร่ถวายมือ เล่นถวายตัว แปลงเป็น คงวาย หรือ ตั้งวาย ก็ได้	ကွဲ	ถวาย	kwa : j	ก. ถวาย	1. ใช้ตามเสียง และรูป เขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก k เป็น th 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 38 คำที่ 14 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 74 คำที่ 27

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ประชากรราษฎรยอมมิว่ากันสมักเข้า ถวายสัตยาคูสัตตเฉพาะพระศรี รัตนไตรในอารามแลสถานใดๆ ก็ดี ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 96 คำที่ 20
			เล่ม 1 หน้า 286 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 211 คำที่ 52
ถอย	thɔ̌ːj	ถอย	... แลพรหมทั้งปวงหอมอาชดิน	ก. เคลื่อนหรือ	ဝဲ	ถัว	thua	ก. ไถ	1. ใช้ตามเสียง	1. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
			ลงมาถึงพระสุรารศ ครั้นนานมา ทิพยระสาหารก็อันตระธาน <u>ออย</u> รศ รูปทิพยที่ปรากฏก็เสื่อมลงๆ มิได้คงโดยเพศวิไลยพรหม ...	ทำให้เคลื่อนไป ข้างหลัง เช่น ถอยเรือ ถอยรถ, ขยับออกจากที่, เลื่อนที่, เช่น ถอยรถให้พ้น ประตู ถอยหน้า ถอยหลัง; ลดลง เช่น พิชถอย กำลังถอย; (ปาก) ซื่อ (มัก ใช้กับรถใหม่)					และรูป เขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนสระ na เป็น w: และเพิ่ม ตัวสะกด	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 130 คำที่ 33
			เล่ม 1 หน้า 156 (พระธรรมสาตร) ... อันว่าเกียรดิยศแล โภคศรีสวัสดิ์ ดิแห่งกระลาการนั้นก็จะ <u>ออย</u> เสื่อมสูญไปประดุจพระจันทร์ใน วันกาลปักข จนถึงซึ่งเดือนครีוןเปน อันมาก ...						2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายถึงการ เคลื่อนไหวโดย การไถ อย่าง เดียว ส่วนใหญ่ ใช้ในความ หมายว่าเคลื่อน ไหวไปด้านหลัง การขยับจากที่ การเคลื่อนที่	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 285 คำที่ 28
			เล่ม 1 หน้า 159 (พระธรรมสาตร) ...แลเสนาเจ้าสังกัดำนลสอดเนมจับได้ พิจารณาเปนลั้งจะเอาตัวเปนโทษแล้ว							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			จะให้ปรับไหมเรียกเอาค่านางเข้า ถอยหลังไปปีหนึ่งแต่ให้เจ้าพญาเด พญาพระหลวงเมือง...						หรือหมายถึงลด น้อยลง	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 221 คำที่ 13
			เล่ม 2 หน้า 1013 (พระราช กำหนดเกล้า)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	4. A DIC TIONAR Y OF MODERN SPORKEN MON หน้า 238 คำที่ 58